

INTRODUCING POLITICAL THEORY IN UNIVERSITIES OF THAI NGUYEN UNIVERSITY: CHALLENGES AND SOLUTIONS FOR MODERN EDUCATIONAL REFORM REQUIREMENTS

Nguyen Minh Tuan^{1*}, Nguyen Thi Van², Le Thi Quynh Liu¹

¹TNU - University of Sciences

²TNU - University of Technology

ARTICLE INFO		ABSTRACT
Received:	03/11/2022	Improving the quality of political theory instruction at the university level in order to meet current educational reform requirements is a pressing concern. The article surveyed and collected feedback from 1,326 students at four member institutions of Thai Nguyen University, namely University of Science, University of Technology, University of Education, and University of Medicine and Pharmacy in order to accurately assess the situation and find solutions. The study's findings indicate that there are still limitations in the teaching of political theory subjects, with the content of the program and the lecturers' teaching methods being important factors that require additional research and modification. The authors argue that flexible teaching methods are required to promote student activity and to teach political theory subjects that must be associated with specialized integration.
Revised:	22/12/2022	
Published:	22/12/2022	
KEYWORDS		
Political theory		
Teaching method		
Teaching quality		
The challenge		
The solution		

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP GIẢNG DẠY CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ TRONG CÁC TRƯỜNG ĐẠI HỌC THUỘC ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN ĐÁP ỨNG YÊU CẦU ĐỔI MỚI GIÁO DỤC HIỆN NAY

Nguyễn Minh Tuấn^{1*}, Nguyễn Thị Vân², Lê Thị Quỳnh Liu¹

¹Trường Đại học Khoa học – ĐH Thái Nguyên

²Trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp – ĐH Thái Nguyên

THÔNG TIN BÀI BÁO		TÓM TẮT
Ngày nhận bài:	03/11/2022	Đổi mới và nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị trong các trường đại học, cao đẳng đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục toàn diện hiện nay là vấn đề cấp bách. Để có thể đánh giá đúng thực trạng, từ đó tìm ra giải pháp góp phần nâng cao chất lượng dạy và học các môn này trong thời gian tới, bài viết đã tìm hiểu qua khảo sát, lấy ý kiến phản hồi 1326 sinh viên ở 4 trường đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên là: Trường Đại học Khoa học, Trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp, Trường Đại học Sư phạm và Trường Đại học Y Dược. Kết quả nghiên cứu cho thấy, bên cạnh những kết quả đạt được, còn tồn tại một số hạn chế, đặc biệt là nội dung chương trình, phương pháp giảng dạy của giảng viên có ảnh hưởng lớn đến chất lượng giảng dạy cần được tiếp tục nghiên cứu và điều chỉnh. Căn cứ vào kết quả khảo sát, nhóm tác giả kiến nghị cần phải vận dụng linh hoạt các phương pháp giảng dạy tích cực trong giảng dạy các môn lý luận chính trị, đồng thời phải gắn với tính tích hợp chuyên ngành để tăng cường tính thực tiễn trong giảng dạy các môn học này.
Ngày hoàn thiện:	22/12/2022	
Ngày đăng:	22/12/2022	
TỪ KHÓA		
Lý luận chính trị		
Phương pháp giảng dạy		
Chất lượng giảng dạy		
Thực trạng		
Giải pháp		

DOI: <https://doi.org/10.34238/tnu-jst.6863>

* Corresponding author. Email: tuannm@tnus.edu.vn

1. Giới thiệu

Các môn lý luận chính trị là các môn khoa học thuộc nền tảng tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam được giảng dạy và học tập trong hệ thống các cơ sở **giáo dục bậc đại học** bao gồm 5 môn học: Triết học Mác - Lênin; Kinh tế chính trị Mác - Lênin; Chủ nghĩa xã hội khoa học; Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam; Tư tưởng Hồ Chí Minh. Thực tiễn cách mạng Việt Nam đã khẳng định, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh, phản bác các quan điểm thù địch sai trái là nhiệm vụ hệ trọng. Do đó, việc tuyên truyền chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chính sách, pháp luật của Đảng và Nhà nước thông qua việc giảng dạy các môn lý luận chính trị trong nhà trường “là một nhiệm vụ trọng yếu trong công tác tư tưởng của Đảng nhằm trang bị cho người học tri thức lý luận Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng một cách cơ bản, có hệ thống, giúp người học xây dựng thế giới quan và phương pháp luận khoa học, nâng cao trình độ tư duy lý luận, nâng cao năng lực lãnh đạo, bản lĩnh chính trị và phẩm chất đạo đức cách mạng” [1]; đồng thời đây cũng là “một công tác quan trọng, là tiền đề để chúng ta có thể đào tạo ra một thế hệ cán bộ mới giỏi chuyên môn và có đạo đức cách mạng” [2].

Nội dung của các môn lý luận chính trị “có tính trừu tượng và khái quát cao, nặng về lý thuyết hàn lâm, các khái niệm có nội hàm và ngoại diên rộng” [3]. Với vai trò dẫn dắt và định hướng tư duy, hình thành thế giới quan khoa học và cách mạng, giảng dạy các môn lý luận ngày càng trở nên quan trọng trong việc giáo dục truyền thống yêu nước, lòng tự tôn dân tộc, bác bỏ những luận điệu xuyên tạc, những quan điểm sai trái, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng đối với cách mạng Việt Nam, nhất là trong bối cảnh thực hiện công cuộc công nghiệp hóa, hiện đại hóa gắn với hội nhập quốc tế sâu rộng như hiện nay.

Hiện nay, dạy học các môn học thuộc khối lý luận chính trị tại các trường đại học ở nước ta có nhiều chuyển biến tích cực với việc chú trọng nâng cao chất lượng đội ngũ và đổi mới phương pháp dạy học theo hướng tích cực. Do đó, chất lượng dạy học các môn lý luận ngày càng nâng cao và có tính hiệu quả rõ rệt với định hướng về phương pháp dạy học tích cực, lấy người học làm trung tâm, sử dụng phương pháp nêu vấn đề kết hợp với các phương pháp khác để phát huy tính hiệu quả cho từng nội dung vấn đề; đồng thời kết hợp với các phương tiện dạy học hiện đại để tăng tính hấp dẫn cho bài giảng. Ở một số trường, sinh viên được tăng cường xem và tham quan trải nghiệm làm cho những vấn đề lý luận trong các bài giảng được biểu hiện sinh động qua thực tiễn. Do vậy, “để sinh viên có thể hiểu sâu sắc những nội dung lý luận chính trị đòi hỏi một vấn đề có tính nguyên tắc là trong quá trình giảng dạy cần phải luôn gắn với thực tiễn. Lý luận chính trị được khái quát từ thực tiễn, cho nên nếu không đem tri thức chính trị đó trở về với thực tiễn thì nó nhất định sẽ mất đi tính thuyết phục và dễ hiểu đối với người học” [4]. Nghiên cứu về vấn đề này, các tác giả Bùi Thị Hảo, Dương Huyền Thẩm, Nguyễn Dương Hà, Vũ Thị Quyên đã đề cập đến một số giải pháp nâng cao chất lượng giảng dạy các môn Lý luận chính trị ở trường đại học hiện nay [5], [6]. Các tác giả Nguyễn Minh Tuấn, Trần Trung và Hoàng Văn Quý có bài liên quan đến ứng dụng E-learning trong đào tạo đại học [7], [8].

Bên cạnh những chuyển biến tích cực, trong quá trình giảng dạy, vẫn còn tình trạng một bộ phận giảng viên mới chỉ dừng lại ở việc trang bị đủ kiến thức cơ bản, những nội dung lý luận mang tính hàn lâm mà ít đưa hoặc chưa đưa các vấn đề thực tiễn có tính thời sự, các nội dung thực tế gắn với từng ngành học vào các bài giảng để giảng dạy, định hướng tư tưởng và hướng dẫn hành động cụ thể cho sinh viên. Chính vì vậy, nhiều bài giảng dập khuôn thiếu tính thuyết phục, khô cứng, không gắn liền với sự vận động của sự vật, hiện tượng diễn ra trong thực tiễn. Từ thực trạng trên, Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng nhận định: “Nội dung chương trình giáo dục và đào tạo còn nặng lý thuyết, nhẹ thực hành” [9], các vấn đề thực tiễn chưa được chú trọng đưa vào các bài học trong quá trình giảng dạy, vô hình chung làm cho sinh viên giảm hứng thú, từ đó ngại học, sợ học, chất lượng môn học không cao. Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng cũng nhấn mạnh đến tầm quan trọng của việc xây dựng đội ngũ và đổi mới căn bản nội dung và

phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị và nêu rõ: “Tập trung xây dựng, củng cố, thường xuyên bồi dưỡng, nâng cao phẩm chất, năng lực của đội ngũ giảng viên chính trị, báo cáo viên... Đổi mới căn bản nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục lý luận chính trị theo hướng khoa học, sáng tạo, hiện đại và gắn lý luận với thực tiễn” [10].

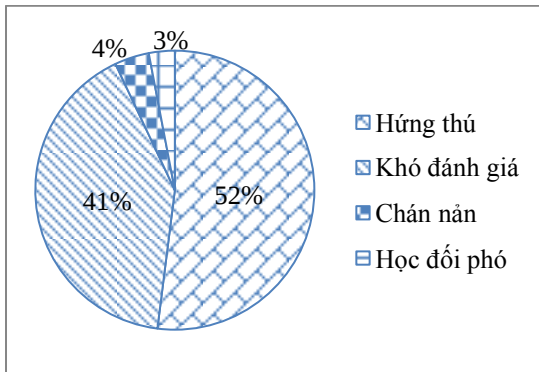
Đại học Thái Nguyên là một trong những trung tâm đào tạo hàng đầu của khu vực trung du và miền núi phía Bắc. Với mô hình đại học vùng, Đại học Thái Nguyên hướng tới mục tiêu đào tạo đa ngành, đa lĩnh vực, nghiên cứu khoa học và chuyển giao công nghệ chất lượng cao, đóng góp cho sự phát triển kinh tế, văn hóa và xã hội của khu vực trung du, miền núi phía Bắc và cả nước. Trong những năm qua, chất lượng giảng dạy lý luận chính trị tại Đại học Thái Nguyên có nhiều chuyển biến tích cực. Đội ngũ giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị ở các trường đại học thành viên đều nhận thức đúng đắn vị trí, vai trò của môn học. Đa số các giảng viên đều không ngừng học tập, nghiên cứu, nâng cao trình độ chuyên môn, trau dồi kỹ năng sư phạm, đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng tích cực. Đặc biệt, việc cụ thể hóa các vấn đề lý luận, gắn kết lý luận với thực tiễn đã làm cho chất lượng các bài giảng được nâng cao, làm cho sinh viên hứng thú và quan tâm nhiều hơn tới môn học, tình trạng sinh viên né tránh, lười học, ngại học giảm đáng kể. Tuy nhiên, vẫn còn số ít giảng viên chưa áp dụng có hiệu quả phương pháp giảng dạy tích cực, bài giảng mới chỉ hướng tới trang bị các kiến thức cơ bản trong giáo trình, chưa có sự liên hệ thực tiễn, đặc biệt là thực tiễn của bối cảnh quốc tế và trong nước có nhiều diễn biến phức tạp, trước sự bùng nổ nhanh chóng của hệ thống thông tin truyền thông, các trang mạng xã hội như hiện nay rất cần có sự phân tích, nhìn nhận, đánh giá dựa trên hệ thống lý luận soi đường. Vì vậy, nhóm tác giả đã nghiên cứu, đánh giá thực trạng thông qua việc tìm hiểu thực tiễn công tác giảng dạy lý luận chính trị tại các trường thành viên Đại học Thái Nguyên, đánh giá kết quả học tập của sinh viên, đồng thời tiến hành khảo sát từ việc lấy ý kiến của sinh viên thông qua hoạt động giảng dạy của giảng viên để từ đó đề ra giải pháp để nâng cao hơn nữa chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị ở các trường thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên.

2. Phương pháp nghiên cứu

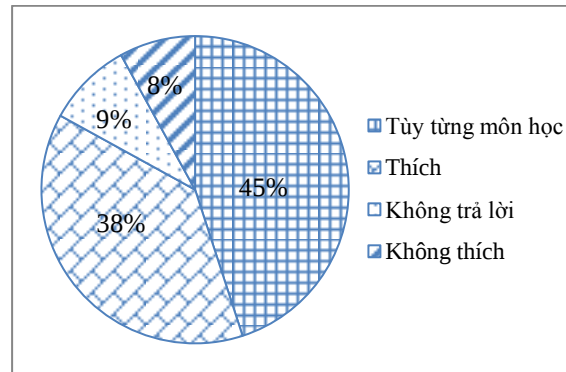
Nhóm tác giả đã tiến hành điều tra xã hội học từ việc lấy ý kiến phản hồi trực tuyến (1326 sinh viên tham gia khảo sát hợp lệ) của sinh viên về thực trạng việc giảng dạy các môn lý luận chính trị và kết quả học tập các môn Lý luận chính trị ở 04 trường đại học điển hình của Đại học Thái Nguyên: Trường Đại học Khoa học, Trường Đại học Kỹ thuật Công nghiệp, Trường Đại học Sư phạm và Trường Đại học Y Dược. Phiếu khảo sát được thực hiện bằng phương pháp trực tuyến Google form với thiết kế linh hoạt và đảm bảo tính logic theo các nội dung của bảng hỏi; đồng thời đảm bảo tính khách quan đối với đối tượng tham gia khảo sát là người học khi không yêu cầu bắt buộc phải cung cấp chi tiết thông tin cá nhân. Kết quả khảo sát được cập nhật ngay sau khi hoàn thành đảm bảo tính chính xác cao. Ngoài ra, nhóm tác giả còn sử dụng các phương pháp thống kê, phân tích tài liệu, tổng hợp trong quá trình nghiên cứu để đánh giá khách quan về thực trạng giảng dạy các môn lý luận chính trị, từ kết quả nghiên cứu có thể đề xuất một số giải pháp để nâng cao chất lượng giảng dạy trong thời gian tới.

3. Kết quả và bàn luận

Thứ nhất: Câu hỏi được đưa ra là: “Bạn hãy cho biết thái độ của bạn đối với việc học tập các môn lý luận chính trị?”. Kết quả khảo sát ở hình 1 cho thấy: có 52% sinh viên trả lời là cảm thấy hứng thú khi học các môn học này; 41% sinh viên trả lời là khó đánh giá; 4% sinh viên trả lời là cảm thấy chán nản khi học và 3% sinh viên trả lời là có thái độ học để đối phó cho qua môn học. Như vậy, có thể nhận thấy, phần lớn sinh viên cảm thấy hứng thú với việc học các môn lý luận chính trị. Tuy nhiên, tỷ lệ sinh viên khó đánh giá cũng khá cao, cho thấy sinh viên còn thờ ơ, không chú tâm, thậm chí chưa thấy rõ được vai trò, tầm quan trọng và ý nghĩa của việc học tập các môn lý luận chính trị trong các nhà trường hiện nay.

Hình 1. Biểu đồ đánh giá thái độ của sinh viên đối với các môn học Lý luận Chính trị

Hình 2. Biểu đồ đánh giá mức độ hứng thú của sinh viên khi học các môn Lý luận Chính trị

Thứ hai: Với câu hỏi được đưa ra là “Bạn hãy cho biết, bạn có yêu thích khi học các môn lý luận chính trị không?”. Kết quả khảo sát ở hình 2 cho thấy: có 45% trả lời tùy vào môn học sẽ có thái độ thích hoặc không thích là khác nhau; 38% trả lời là có thích; chỉ có 8% trả lời không thích và 9% không trả lời cho nội dung câu hỏi.

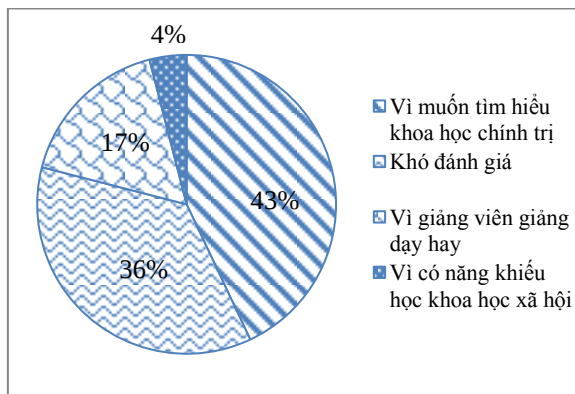
Đối với câu hỏi này, chúng tôi tái khẳng định thái độ hứng thú và yêu thích của sinh viên đối với các môn lý luận chính trị. Vấn đề đặt ra là: sự chênh lệch kết quả ở câu hỏi thứ hai giữa việc thích học các môn lý luận chính trị với thái độ học các môn lý luận chính trị của sinh viên ở câu hỏi thứ nhất có mâu thuẫn với nhau không? Trên thực tế là không có sự mâu thuẫn, bởi, thái độ học các môn lý luận chính trị khi học ở trên lớp học và việc sinh viên thích học các môn học này là hoàn toàn khác nhau. Kết quả khảo sát cũng có thể khẳng định đa phần sinh viên thích học các môn học này sẽ có thái độ hứng thú khi học các môn học đó trên lớp. Tuy nhiên, cũng sẽ có một bộ phận sinh viên có thể thích học các môn lý luận chính trị nhưng lại có thái độ nhàm chán khi học trên lớp. Thực trạng này đặt ra vấn đề cần lý giải là vì sao sinh viên thích học các môn lý luận chính trị nhưng khi được học trên lớp thì các em lại có thái độ nhàm chán, không có hứng thú khi học tập? Thực trạng này tồn tại xuất phát từ nguyên nhân nào? Liệu rằng phương pháp giảng dạy của giáo viên có ảnh hưởng đến sự hứng thú học tập của sinh viên hay không? Để tìm hiểu rõ hơn về vấn đề này, nhóm tác giả tiến hành khảo sát sinh viên câu hỏi thứ ba.

Thứ ba: Câu hỏi đưa ra là “Bạn hãy cho biết, vì sao bạn thích học các môn lý luận chính trị?”. Kết quả khảo sát ở hình 3 cho thấy: có 43% sinh viên trả lời lý do thích học các môn học này vì muốn tìm hiểu và nghiên cứu về khoa học chính trị; 17% sinh viên trả lời lý do thích học là vì giảng viên giảng dạy hay, 4% sinh viên trả lời vì có năng khiếu học khoa học xã hội, 36% trả lời là khó đánh giá.

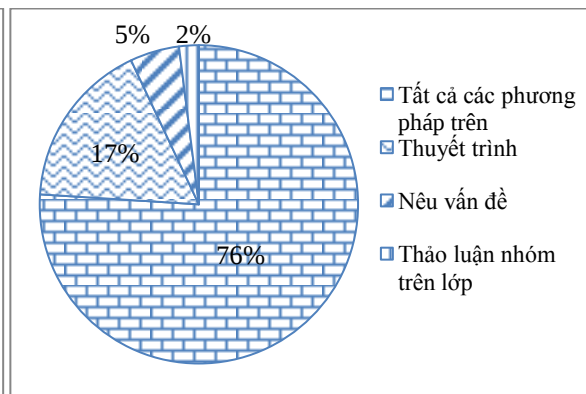
Trong quá trình thực hiện khảo sát, chúng tôi thu nhận được kết quả của những trường hợp sinh viên không thích học các môn học này. Để tìm hiểu nguyên nhân vì sao sinh viên không có hứng thú học các môn lý luận chính trị, chúng tôi đã đặt câu hỏi với nội dung: “Bạn hãy cho biết, vì sao bạn không thích học các môn lý luận chính trị?”. Kết quả khảo sát như sau: có 69,7% sinh viên được khảo sát trả lời do nội dung môn học trừu tượng, khô khan, khó tiếp thu nên không thích học; 14,2% sinh viên cho rằng do phương pháp dạy của giáo viên không hay; 10,2% sinh viên trả lời không thích học là do lớp học quá đông và 5,8% do sinh viên xác định đây không phải là môn học quan trọng nên không thích học. Như vậy, qua số liệu trên có thể nhận thấy, có nhiều nguyên nhân khác nhau dẫn đến việc sinh viên không thích học các môn lý luận chính trị, trong đó lý do chủ yếu là vì sinh viên nhận thấy nội dung khô khan, trừu tượng. Bên cạnh đó, một bộ phận sinh viên cho rằng phương pháp giảng dạy của giảng viên là một trong những yếu tố quan trọng tác động trực tiếp đến thái độ học tập của họ đối với môn học.

Đối với việc sử dụng các phương pháp giảng dạy các môn lý luận chính trị, trong những năm gần đây, xu hướng đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng sử dụng phương pháp giảng dạy

tích cực, kết hợp với phương pháp giảng dạy tích cực và phương pháp giảng dạy truyền thống đã được thực hiện khá phổ biến ở hầu hết các trường đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên. Tuy nhiên, giảng viên có thường xuyên sử dụng phương pháp giảng dạy tích cực hay không, hiệu quả sử dụng phương pháp giảng dạy như thế nào? Để trả lời cho câu hỏi này, chúng tôi tiến hành khảo sát lấy ý kiến sinh viên về phương pháp giảng dạy của giảng viên để có thông tin đánh giá khách quan hơn về vấn đề này.

Hình 3. Biểu đồ đánh giá lý do vì sao sinh viên thích học các môn Lý luận Chính trị

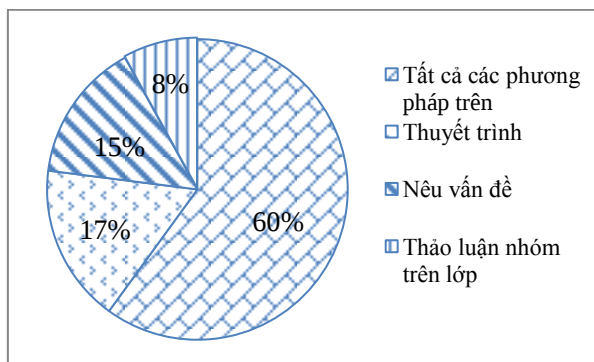
Hình 4. Biểu đồ khảo sát phương pháp giảng dạy giảng viên sử dụng khi dạy các môn Lý luận Chính trị

Thứ tư, câu hỏi được đưa ra là: “Bạn hãy cho biết, giảng viên đã sử dụng phương pháp nào trong việc giảng dạy các môn lý luận chính trị tại trường của bạn?”. Kết quả khảo sát ở hình 4 cho thấy: có 17% giảng viên sử dụng phương pháp thuyết trình truyền thống; 5% giảng viên sử dụng phương pháp nêu vấn đề; phương pháp thảo luận trên lớp chiếm 2% và có tới 76% sinh viên trả lời giáo viên sử dụng kết hợp tất cả các phương pháp nêu trên.

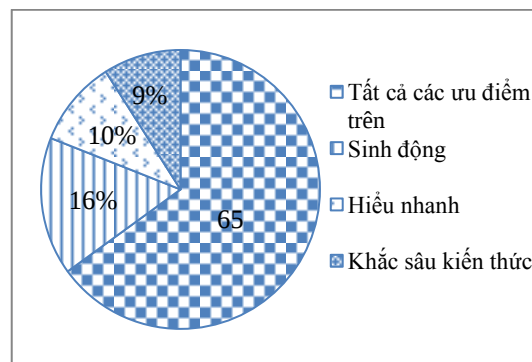
Như vậy, có thể thấy, việc sử dụng phương pháp truyền thống trước đây (thuyết trình) đã giảm đáng kể. Giáo viên đã sử dụng phổ biến phương pháp giảng dạy mới, giảng dạy tích cực và việc sử dụng các phương pháp này có ảnh hưởng không nhỏ tới sự yêu thích và hứng thú, tính chủ động và sáng tạo của sinh viên. Tuy nhiên, phương pháp nào là tối ưu, tạo hứng thú cho sinh viên trong học tập, đồng thời giúp cho sinh viên tiếp thu bài tốt hơn cả? Đây cũng là mục tiêu mà chúng tôi muốn hướng tới trong quá trình thực hiện khảo sát, nhằm lấy ý kiến phản hồi của sinh viên nhằm đưa ra định hướng tốt nhất trong việc lựa chọn phương pháp giảng dạy phù hợp, nâng cao chất lượng và hiệu quả giảng dạy và học tập các môn lý luận chính trị cho sinh viên. Để thăm dò ý kiến của sinh viên về tính hiệu quả của các phương pháp giảng dạy, chúng tôi đã đưa ra khảo sát sinh viên đối với câu hỏi thứ năm.

Thứ năm, câu hỏi đưa ra là: “Bạn hãy cho biết, bạn thích giảng viên sử dụng phương pháp nào khi giảng dạy các môn lý luận chính trị?”. Kết quả thu được ở hình 5 như sau: có 17% sinh viên trả lời thích phương pháp thuyết trình truyền thống; 8% thích phương pháp thảo luận nhóm trên lớp; 15% thích phương pháp nêu vấn đề và 60% thích kết hợp tất cả phương pháp nêu trên.

Từ kết quả khảo sát trên cho thấy, hiệu ứng của việc sử dụng phương pháp giảng dạy tích cực là rất tốt, đa số sinh viên rất hào hứng với phương pháp giảng dạy mới, hiện đại. Tuy nhiên, phần lớn sinh viên đều có mong muốn giảng viên kết hợp tất cả các phương pháp trong quá trình giảng dạy, bởi mỗi phương pháp lại có những ưu, nhược điểm riêng, phụ thuộc vào từng nội dung vấn đề mà giảng viên áp dụng. Vấn đề đặt ra là làm thế nào để sử dụng có hiệu quả các phương pháp giảng dạy tích cực nêu trên, tạo hứng thú để thu hút ngày càng nhiều sinh viên có thái độ tích cực hơn đối với các môn học mà từ trước tới nay sinh viên cho rằng trừu tượng, khô khan, khó học? Để tìm hiểu về những ưu điểm và hạn chế của các phương pháp giảng dạy đã được sử dụng trong giảng dạy các môn lý luận chính trị, chúng tôi đưa ra câu hỏi khảo sát thứ sáu.

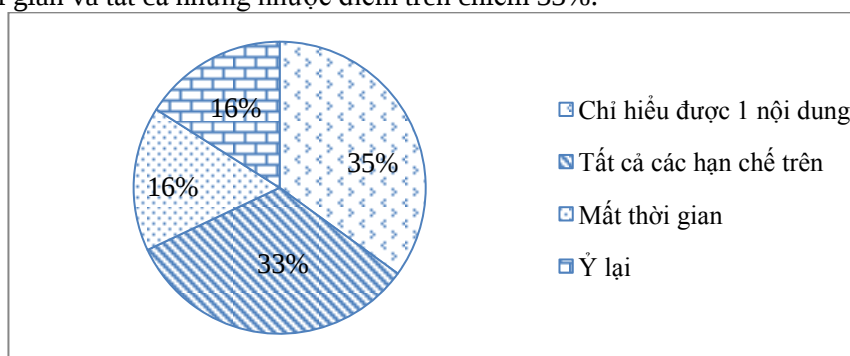
Hình 5. Biểu đồ đánh giá mức độ yêu thích của sinh viên đối với các phương pháp giảng dạy giảng viên sử dụng

Hình 6. Biểu đồ khảo sát những ưu điểm của phương pháp giảng dạy tích cực

Thứ sáu, với câu hỏi được đưa ra là: “Bạn hãy cho biết, phương pháp giảng dạy tích cực có ưu điểm gì?”, chúng tôi đã nhận kết quả phản hồi từ khảo sát của sinh viên tại hình 6 như sau: có 9% sinh viên cho rằng phương pháp giảng dạy tích cực giúp sinh viên khắc sâu kiến thức, 10% sinh viên cho rằng phương pháp tích cực giúp sinh viên hiểu bài nhanh, 16% sinh viên cho rằng giúp bài giảng trên lớp sinh động và 65% sinh viên cho rằng là do tất cả ưu điểm trên.

Mặt khác, khi hỏi “Bạn hãy cho biết, phương pháp giảng dạy tích cực có nhược điểm gì?”, kết quả khảo sát thu được tại hình 7 là: có 16% sinh viên cho rằng phương pháp giảng dạy tích cực làm cho một số sinh viên ý lại vào người khác và thụ động; 35% sinh viên cho rằng phương pháp tích cực làm cho sinh viên chỉ hiểu rõ kiến thức do nhóm trình bày mà không hiểu được toàn bộ nội dung kiến thức của bài học; 16% sinh viên cho rằng sử dụng phương pháp giảng dạy tích cực gây mất thời gian và tất cả những nhược điểm trên chiếm 33%.

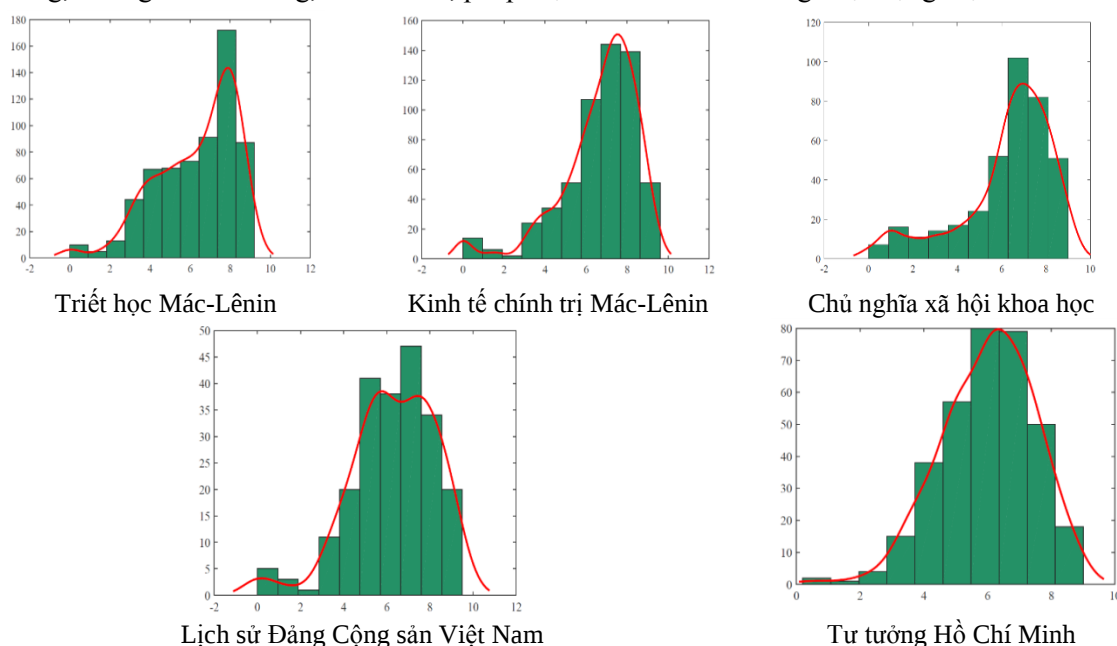

Hình 7. Biểu đồ khảo sát những hạn chế của phương pháp giảng dạy tích cực

Từ kết quả khảo sát trên có thể nhận thấy rằng, sử dụng phương pháp giảng dạy tích cực trong giảng dạy các môn lý luận chính trị có hiệu ứng khá tốt từ phía người học, tạo sự hứng thú hơn cho sinh viên, giúp sinh viên có tính chủ động hơn, tiếp thu bài giảng nhanh hơn, quá trình dạy - học sinh động và phong phú hơn, giúp sinh viên khắc sâu kiến thức trong học tập. Mặc dù phản hồi từ sinh viên có tới 35% số sinh viên cho rằng sử dụng phương pháp giảng dạy tích cực sẽ dẫn đến sinh viên chỉ hiểu được một nội dung kiến thức do nhóm trình bày mà không hiểu được toàn bộ nội dung bao quát của cả tiết học; tuy nhiên, đây lại là hiệu ứng tốt, bởi dưới sự hướng dẫn của giáo viên và sự chủ động, tự nghiên cứu tài liệu, tìm tòi sáng tạo của sinh viên trong quá trình học sẽ nhanh chóng biến kiến thức từ sách vở thành tri thức của chính bản thân sinh viên. Đây là ưu điểm của phương pháp dạy tích cực vượt trội hơn hẳn so với phương pháp thuyết trình, đọc - chép truyền thống.

Để có thêm cơ sở đánh giá thực trạng giảng dạy các môn lý luận chính trị trong các nhà trường, ngoài kết quả nghiên cứu từ các trường thành viên trong Đại học Thái Nguyên, kết quả khảo sát lấy ý kiến người học, chúng tôi còn dựa vào kết quả học tập của sinh viên trên cơ sở phổ điểm của từng môn học được thể hiện như trong hình 8.

Các học phần lý luận chính trị được giảng dạy theo trình tự: Triết học Mác-Lênin -> Kinh tế chính trị Mác-Lênin -> Chủ nghĩa xã hội khoa học -> Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam -> Tư tưởng Hồ Chí Minh. Nhìn vào phổ điểm các môn có thể nhận thấy, đỉnh phổ của tất cả các môn đều lệch phải, dao động ở mức 6-8 điểm sau đó thoải dần; sườn bên phải của phổ điểm có độ dốc khá lớn, không có thí sinh đạt điểm 10; sự chênh lệch giữa các mức điểm (từ 7 - 9 điểm) khá cao và giảm mạnh ở mức điểm 8 - 9. Tỷ lệ thí sinh đạt dưới trung bình và điểm trung bình của môn học sau giảm nhẹ so với với môn học trước. Điều này chứng tỏ kết quả học tập, rèn luyện của sinh viên có sự cải thiện sau từng môn học, việc nắm bắt kiến thức sau mỗi môn học sẽ giúp sinh viên có thể tích lũy và trau dồi kiến thức khoa học chính trị sâu sắc hơn, giúp sinh viên thấm nhuần hơn với nền tảng tư tưởng, góp phần xây dựng, bồi dưỡng thế giới quan, phương pháp luận và nhân sinh quan cộng sản chủ nghĩa cho sinh viên. Trên cơ sở đó, sinh viên có thể vận dụng để nhận thức và giải quyết một cách khoa học những vấn đề cuộc sống, hiểu được cơ bản chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước trong hoạt động thực tiễn.

Hình 8. Phổ điểm các học phần Lý luận chính trị

4. Kết luận

Nhìn chung, đa số giảng viên giảng dạy lý luận chính trị ở các trường trong Đại học Thái nguyên đã áp dụng phổ biến các phương pháp giảng dạy tích cực. Kết quả nghiên cứu và khảo sát cho thấy, sinh viên đã có phản hồi khá tốt đối với việc học tập và áp dụng các phương pháp dạy - học tích cực này. Từ những phân tích trên, chúng tôi xin kiến nghị một số vấn đề sau đây:

Một là, trong quá trình giảng dạy, giảng viên cần phải tích cực sử dụng kết hợp nhiều phương pháp khác nhau, phù hợp với từng môn học, từng đơn vị kiến thức và từng đối tượng sinh viên ở các ngành học khác nhau. Trên thực tế, không có một phương pháp nào là tối ưu và ưu việt trong việc giảng dạy các môn lý luận chính trị, mặc dù phương pháp giảng dạy tích cực có nhiều ưu thế vì có thể kết hợp được cả phương pháp giảng dạy truyền thống và hiện đại. Do đó, trong quá trình giảng dạy, giảng viên cần phải tăng cường tính chủ động, linh hoạt ở từng trường hợp cụ thể để phát huy được tính hiệu quả cao nhất trong từng bài giảng. Trong một chương học, thậm chí trong một đơn vị kiến thức, trong một tiết giảng, để phát huy hiệu quả của các nội dung kiến thức khác nhau, giảng viên có thể vận dụng linh hoạt, kết hợp nhiều phương pháp khác nhau như thuyết trình, đối thoại, nêu vấn đề, thảo luận nhóm trên lớp... để có thể thực hiện thông tin trao đổi hai chiều, giải đáp kịp thời những vấn đề người học quan tâm và gợi mở các tình huống “gây tranh luận” cuốn hút sinh viên cùng tham gia giải quyết vấn đề trong quá trình nhận thức.

Hai là, giảng viên cần phải chú trọng sử dụng các phương tiện, kỹ thuật dạy học để phát huy hiệu quả chất lượng dạy và học. Theo đó, bên cạnh việc trau dồi kiến thức chuyên môn, giảng viên lý luận chính trị cần trau dồi ngôn ngữ nói, tăng khả năng hoạt ngôn, truyền đạt kiến thức cho sinh viên sao cho gần gũi, đời thường, tránh việc sử dụng quá nhiều ngôn ngữ mang tính học thuật, các văn phong trang trọng quá mức cần thiết làm cho người học cảm thấy căng thẳng, mệt mỏi, gây nhàm chán trong quá trình tiếp thu bài giảng. Mặt khác, giảng viên cần chú ý lồng ghép các nội dung liên hệ với thực tiễn địa phương và đất nước vào các bài học để sinh viên có thể vận dụng các vấn đề lý luận vào thực tiễn, thậm chí cần gắn với tính tích hợp chuyên ngành phù hợp với từng nội dung kiến thức để gắn kết và tạo chiều sâu cho các môn chuyên ngành.

Ba là, giảng viên cần xác định đổi mới, nâng cao chất lượng giảng dạy các môn lý luận chính trị là nhiệm vụ thường xuyên, liên tục; việc đổi mới phải gắn với đổi mới chương trình, giáo trình và phương pháp giảng dạy theo hướng tích cực, phát huy tính chủ động của người học, sự linh hoạt của giảng viên trong việc nêu ra các vấn đề cần truyền tải, gắn lý luận với các vấn đề thực tiễn, với chuyên ngành đào tạo của sinh viên từng khối ngành. Trong mỗi đơn vị kiến thức, giảng viên cần phải xác định rõ mục tiêu về nội dung, kiến thức và thái độ học tập để xác lập cho sinh viên thế giới quan và phương pháp luận khoa học, biện chứng trong việc nhận thức đúng đắn về đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, tránh những biểu hiện lệch lạc, sai lầm, chệch hướng để lại hậu quả không mong muốn.

Bốn là, giảng viên cần phải tăng cường bồi dưỡng, nâng cao trình độ chuyên môn, đặc biệt cần phải tăng cường các hoạt động tập huấn, trải nghiệm thực tiễn để nâng cao năng lực toàn diện cho đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị. Theo đó, giảng viên giảng dạy các môn học này, ngoài việc trau dồi các kiến thức chuyên môn cần phải có sự hiểu biết sâu sắc các vấn đề thời sự trong nước và quốc tế để vận dụng các nội dung cần thiết, có liên quan để đưa vào nội dung của bài giảng cho phù hợp. Các hoạt động tập huấn chuyên môn, bồi dưỡng kiến thức hàng năm, hàng kỳ, các hoạt động nghiên cứu thực tế ở các địa phương, các nhà máy, xí nghiệp, các cơ sở sản xuất kinh doanh... sẽ giúp cho giảng viên có cơ hội học tập, nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ giảng dạy, có hiểu biết sâu rộng các tri thức lý luận chính trị để vận dụng vào các bài giảng, góp phần đổi mới và nâng cao chất lượng giảng dạy các môn học này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO/ REFERENCES

- [1] N. T. Do, "Some solutions to improve the quality of political theory teaching at university today," *Vietnam Journal of Educational science*, no. 28, pp. 25-30, 2020.
- [2] H. V. Nguyen, V. T. T. Nguyen, and N. T. Le, "Reality of political learning of students at Tay Do university," *TNU Journal of Scientific Research and Economic Development*, no. 06, pp. 120-126, 2019.
- [3] D. T. Nguyen, "Reality and basic solutions in order to improve political philosophy subjects teaching efficiency at industrial university of Ho Chi Minh city," *Journal of Science and Technology - IUH*, no. 53A, pp. 176-184, 2021.
- [4] T. T. Nguyen, "Application of situational teaching method in teaching political theory at university and colleges nowadays," *Vietnam Journal of Educational science*, no. 29, pp. 26-30, 2020.
- [5] H. T. Nguyen, "Some solutions to enhance the quality of online teaching political theory subjects for students university of education – Thanh Nguyen University," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 227, no. 09, pp. 296-302, 2022.
- [6] H. T. Duong, D. H. Nguyen, and T. Q. Vu, "The benefits and limitations of online homework software according to the Life curriculum in Vietnam," *TNU Journal of Science and Technology*, vol. 225, no. 12, pp. 3-9, 2020.
- [7] M. T. Nguyen, "A brief overview of E-Learning application in Korean teacher training and retraining," *Vietnam Journal of Education*, no. 308, pp. 56-62, 2013.
- [8] T. Tran and V. Q. Hoang, "E-Learning application in pedagogical training for students at university," *Vietnam Journal of Education*, no. 324, pp. 57-61, 2013.
- [9] Communist party of Vietnam, *Documents of the 13th National congress of the Communist party of Vietnam*, Vol. 1, Hanoi: National political publishing house, Hanoi, 2021, p. 82.
- [10] Communist party of Vietnam, *Documents of the 13th National congress of the Communist party of Vietnam*, Vol. 2, Hanoi: National political publishing house, Hanoi, 2021, pp. 235-236.